

UPPSALA
UNIVERSITET

Studiehandledning på modersmålet

Organisering och implementering

Anne Reath Warren Fil.dr.

Lektor i didaktik- flerspråkighet och nyanländas lärande

anne.reath.warren@edu.uu.se

UPPSALA
UNIVERSITET

Föreläsningsserie

- Studiehandedning – lagstiftning och forskning
- Studiehandedning – organisering och implementering
- Modersmålsundervisning – ett steg mot flerspråkighet
- Migration och utbildning

Syfte med föreläsningen

- Att diskutera olika aspekter som är viktiga i organisering av studiehandedning på modersmålet
- Att lyfta vikten av samverkan och samarbete i organisering och planering
- Att presentera en modell för genomförandet av studiehandedning.

Att tänka på i organisering

- Anpassning till den enskilda elevens behov
 - kartläggning; se resurser om kartläggning på Nationellt centrum för svenska som andraspråks hemsida (NC, 2022)
 - uppföljning (Gareis et. al. 2019)
- Vikten av samarbete och samverkan
 - ”hela skolans ansvar”.
 - samordnare – en länk mellan den enskilda skolan och kommunens centrala enhet (Sheikhi, 2019).
- Kompetensutveckling inom studiehandledning på modersmålet
- Tydlig formulering av studiehandledarens uppdrag i skolan
- Huvudmannaansvar för skolans kvalitet
 - En plan för organisering hos både huvudmannen och skolan (Sheikhi & Ucar, 2018)
- Kontakt mellan hem och skola
- Rutiner OCH flexibilitet. (Reath Warren, 2021).

Framgångsfaktorer i några undersökta kommuner

- ”Den centrala organisationen av studiehandledningen framhålls som en styrka av flera skäl.
 - Den ger studiehandledarna en tydlig tillhörighet och trygghet som yrkesgrupp.
 - Den möjliggör samordnad kompetensutveckling och kollegialt lärande.
 - Vidare förenklas och effektiviseras schemalaggningsen.
- Tänk på nyanlända och flerspråkiga elever som en särskild tillgång och ta vara på möjligheten att bidra till deras goda start och skolgång i Sverige.
- Dra nytta av studiehandledares flerspråkiga och flerkulturella kompetenser.
- Skapa ett systematiskt återkommande forum för dialog mellan skolhuvudman och rektorer där frågor om studiehandledningens organisation och resultat behandlas”. (Sheikhi, 2019).

Organisera studiehandledning

- Som extra anpassning
- Som särskilt stöd – i dessa fall ska ett åtgärdsprogram upprättas
- Studiehandledning ges efter behov (inga bestämmelser om hur lång period en elev ska få stödet).

Implementera studiehandledning

- **Före lektionen** (bra när eleven inte har kommit så långt i utveckling av svenska, eller saknar förkunskaper om ämnet)
- **Under lektion** (stöttning direkt under undervisning)
- **Efter lektionen** (positivt när eleven har kommit längre i utveckling av svenska och vill följa upp med studiehandledaren). (Skolverket, 2019)

UPPSALA
UNIVERSITET

Implementera studiehandledning

- individuellt
- i mindre grupper (ibland språkligt homogena)
- i större grupper, som studiestuga / språkverkstad.

(Reath Warren, 2021, s. 85-87)

Planera studiehandledning

Bilaga 1

Gemensam och individuell planering och uppföljning av studiehandledning

Uppgifter om eleven			
Efternamn:		Förnamn:	
Personnummer:	Skola/klass:	Modersmål:	Starkaste skolspråk:
Elevers skolbakgrund/ankomst till svensk skola/den här skolan:			
Gemensam planering			
Ämne:	Ämnesområde:	Fr.o.m. – t.o.m. (ung. 4 veckor):	
Studiehandledningens form (före/under/efter lektionen, individ eller i grupp):			

Mål och uppgifter för studiehandledning (konkret och kopplat till styrdokument/ centralt innehåll/kunskapskrav):

Eventuella ämnesdidaktiska synpunkter (ämnesspråk/resurser/metoder):

Hur ska lärare och studiehandledare samarbeta?

UPPSALA
UNIVERSITET

Individuell planering

Uppföljning och utvärdering:

Har eleven uppnått målen? Om inte, hur ska det åtgärdas?

Studiehandledning som process (kommunen och skolans egna rutiner för organisering/
planering/genomförande och uppföljning av studiehandledning):

(Natur och Kultur & Reath Warren, 2022)

Planera, genomföra, uppfölja studiehandledning

FÖRE STUDIEHANDLEDNINGSPASSET

PLANERA: kontakt mellan studiehandledare och undervisande lärare och eventuellt svenska som andraspråklärare.
Bestäm stödsats.

FÖRBERED FÖR nästa och kommande pass och ha tillgång till den undervisande lärarens planering avseende innehåll, begrepp, mål och förmågor. Hitta ingångar.

UNDER STUDIEHANDLEDNINGSPASSET

GENOMFÖRA: studiehandledning som ett pedagogiskt samtal.
3 FASER med stöd av modellens 5 fokus.

EFTER STUDIEHANDLEDNINGSPASSET

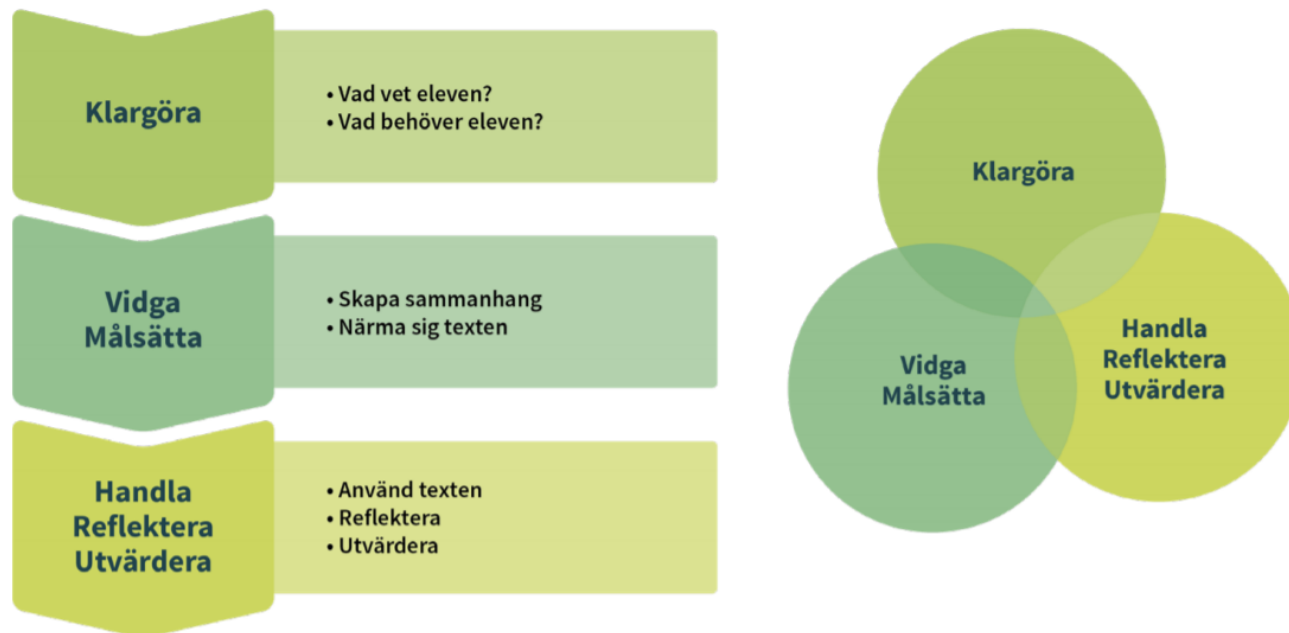
UTVÄRDERA: återkoppling till eleven, uppföljning med undervisande lärare.

EGEN REFLEKTION och dokumentation inför kommande pass.

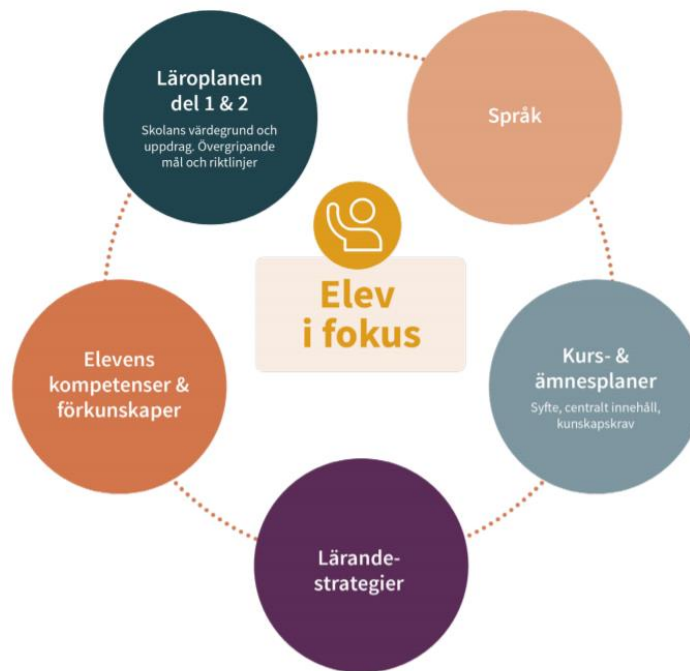
Ett pedagogiskt samtal

Figur 2. Det pedagogiska samtalet

Fem fokus i studiehandledning

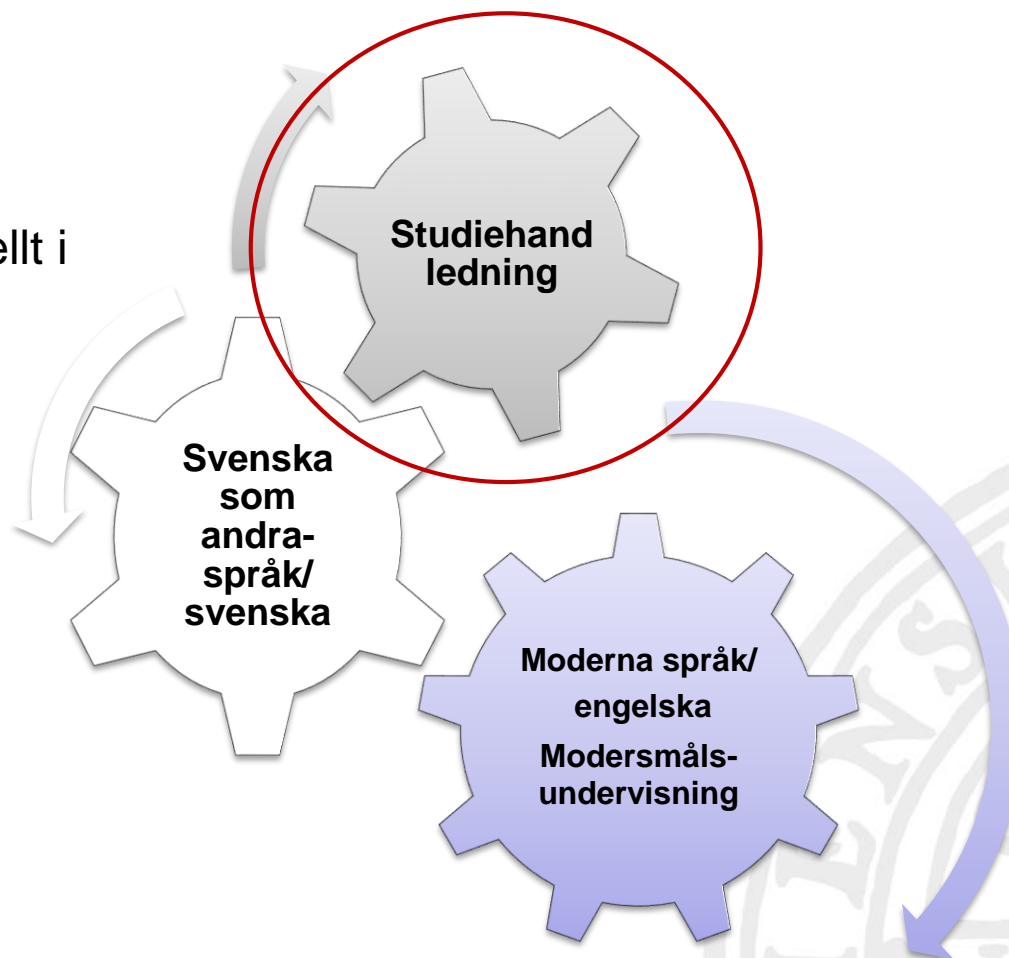

Figur 3. Fem fokus i studiehandledning på modersmålet

(Gareis m. fl., 2020)

I teori och potentiellt i
praktiken...

Anne Reath Warren Fil.dr.
Lektor i didaktik – flerspråkighet och nyanländas lärande
anne.reath.warren@edu.uu.se

...flerspråkiga
Individer.

References

- Gareis, M., Oxley, S., & Reath Warren, A. (2020). *Studiehandledning på modersmålet i praktiken*. Stockholm: Skolverket.
- Natur och Kultur & Reath Warren. (2022). *Digitalt extramaterial*.
<https://www.nok.se/titlar/laromedel-b1/studiehandledning-pa-modersmalet/>
- NC. (2022). *Nyanlända elever – viktiga länkar. Kartläggning av elevers tidigare kunskaper* <https://www.andrasprak.su.se/nyanl%C3%A4nda-elever/nyanl%C3%A4nda-elever-viktiga-l%C3%A4nkar-1.601665>
- Reath Warren, A. (2021). *Studiehandledning på modersmålet - teori och praktik*. Natur och Kultur.
- Sheikhi, K., & Ucar, T. (2018). *Studiehandledning för flerspråkiga elever*. Gothia Fortbildning AB.
- Sheikhi, K. (2018). *Organisera för framgångsrik studiehandledning på modersmål*. Skolverket.
<https://www.skolverket.se/download/18.645f1c0e17821f1d15c42db/1623907254818/artikel-1-Flersprakiga-Organisera-2.pdf>
- Skolverket,. (2019). *Studiehandledning på modersmålet – att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever*. Skolverket.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=5926>